

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1995, 22, 327

Välja kuulutanud
Vabariigi President
06.03.1995 otsus nr 502

Riigivaraseadus

Vastu võetud 15.02.1995

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

Riigivaraseadus määrab kindlaks riigi omandis oleva vara (edaspidi *riigivara*) valitsejad ning riigivara valitsemise alused.

§ 2. Riigivara

- (1) Riigivara on riigile kuuluv kinnis- ja vallasvara, s.o. asjad ningrahaliselt hinnatavad õigused ja kohustused.
- (2) Riigivara võetakse arvele riiklikus riigivara registris (edaspidi *riigivara register*), kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

§ 3. Riigivara register

- (1) Riigivara registrisse kantakse riigile kuuluvad kinnisasjad jaanendega seotud asjaõigused, samuti Vabariigi Valitsuse kehtestatud tingimustelevastavad vallasasjad ning rahaliselt hinnatavad õigused ja kohustused.
- (2) Riigivara registri asutab ja registripidaja määrab VabariigiValitsus.
- (3) Registripidamise, registrisse andmete esitamise, kannete muutmisevõi kustutamise ning registrist väljaarvamise korra kehtestab VabariigiValitsus.

§ 4. Riigivara valitsejad ja volitatud asutused

- (1) Riigivara valitsejad (edaspidi ka *valitsejad*) on:
  - 1) Riigikogu;
  - 2) Vabariigi President;
  - 3) Riigikontroll;
  - 4) õiguskantsler;
  - 5) Riigikohus;
  - 6) ministeeriumid;
  - 7) maavalitsused;
  - 8) Riigikantselei.
- (2) Riigivara valitsema volitatud asutus (edaspidi *volitatud asutus*) onriigiasutus või -organ, kellele riigivara valitseja on oma valitsemisel olevavara valdusesse andnud.
- (3) Riigivara valitsejal ja volitatud asutusel on õigus vallata,kasutada ja käsutada temale valitseda või vallata antud riigivara vastavaltseadusele.

§ 5. Riigiteenistuja

- (1) Riigiteenistuja õigused, kohustused ja vastutus riigivaravaldamisel sätestatakse käesoleva seaduse ja teiste õigusaktidega.
- (2) Riigiteenistuja ametialase teenistusega saadud või loodud varakuulub riigile, kui seadus ei sätesta teisiti.

(3) Riigivara valitseja või volitatud asutuse juht määrab kindlaksriigiteenistuja, kes on riigivara eest materiaalselt vastutav. Kui riigivaraeest materiaalselt vastutavat riigiteenistujat ei ole määratud, on selleriigivara eest materiaalselt vastutav riigivara valitseja või volitatud asutusejuht.

§ 6. Riigitulundusasutused ja riigi osalemine ettevõtluses

(1) Riigitulundusasutus on riigiasutus, mis võib oma põhimääruses sätestatud piires osutada tasulisi teenuseid ja saada selle eest tulu. Riigitulundusasutuste valduses oleva riigivara valitsemise kord sätestatakse eraldi seadusega.

(2) Riigile kuuluvatest aktsiatest, osakutest, osatähtedest, osadest jateistest väärt-paberitest tulenevate õiguste teostamine ning kohustustetäitmine sätestatakse eraldi seadusega.

2. peatükk RIIGIVARA VALITSEMINE

§ 7. Riigivara valitsemine

(1) Riigivara valitsemine on riigivara valitseja ja volitatud asutuse õigus ja kohustus käesoleva seaduse alusel riigi nimel korraldada riigivara valdamist, kasutamist ja käsutamist.

(2) Riigivara valitsejad ja volitatud asutused on kohustatud nende valitsemisel olevat või vallata antud riigivara majandama heaperemehelikult ning hoolitsema kõigiti selle säilimise ja väärtuse võimaliku kasvu eest.

(3) Sooritades riigivara mis tahes tehinguid, peavad riigivara valitsejad ja volitatud asutused juhinduma põhimõttest vältida kahju jasuurendada kasu, mis riik võib neist tehingutest saada.

(4) Kohustus vajaduse tekkimisel tõendada, et riigivara teostatud tehing on põhjendatud, õiguspärane ja ei ole põhjustanud riigile kahju, lasub tehingu õiguspärasel otsustajal.

§ 8. Riigivara majandamise kava

(1) Riigivara valitsetakse vastavalt riigivara valitseja kinnitatud riigivara majandamise kavale.

(2) Riigivara majandamise kavasse märgitakse vara kasutamise otstarve, kavandatud kulud vara korrashoiuks, kulude katteallikad, riigivara laekuvad tulud, nende allikad ning muud valitseja määratud asjaolud.

(3) Riigivara valitsejad või volitatud asutused on kohustatud tarvitusele võtma kõik abinõud selleks, et täita riigivara majandamise kava. Kui majandamise kavast kinnipidamine muutub küsitavaks või võimatuks, tuleb sellest viivitamata teatada riigivara valitsejale. Kavast kõrvale kalduda jättes muudatusi teha võib samas korras, mis on määratud kava kinnitamiseks, välja arvatud mitteoluliste muudatuste tegemine, mis kava enese kohaselt on jäetud volitatud asutuste otsustada.

(4) Varade majandamise kava täitmise kohta koostavad volitatud asutused kolme kuu jooksul pärast majandusaasta lõppu aruande, mille kinnitab vastav valitseja. Käesoleva seaduse § 4 1. lõike punktides 1–5 nimetatud valitsejad esitavad aruande käesoleva seaduse § 36 2. lõikes nimetatud komisjonile ning § 4 1. lõike punktides 6–8 nimetatud valitsejad (edaspidi *valitsusasutused*) Vabariigi Valitsusele.

(5) Riigivara majandamise kava koostamise, täitmise ja sellekohase aruandluse ühtse korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 9. Arvestusepidamise kohustus

Riigivara valitsejad ja volitatud asutused peavad arvestust nende valitsemisel oleva riigivara kohta raamatupidamise seaduse (RT I 1994, 48,790) alusel ja rahandusministri kehtestatud ühtses korras.

§ 10. Riigivara üleandmine ühelt riigivara valitsejalt teisele

(1) Riigivara valitseja valitsemisalas olevat kinnisvara võib vajadusel tasuta üle anda ühelt riigivara valitsejalt teisele. Kui kinnisvara üleandjaks saajaks on valitsusasutus, toimub kinnisvara üleandmine Vabariigi Valitsuse otsusel; muudel juhtudel otsustab kinnisvara üleandmise käesoleva seaduse § 36 2. lõikes nimetatud komisjon.

(2) Riigi omandis olevat vallasvara võib tasuta üle anda ühel riigivara valitsejalt teisele vastavate valitsejate kirjalikul kokkuleppel.

(3) Ühe riigivara valitseja valitsemisala piires võib riigivara üleanda valitseja kirjalikul otsusel või volitatud asutuste kirjalikul kokkuleppel. Riigivara valitsejal on õigus oma valitsemisalas kindlaks määrata riigivara liigid või väärtus, mille puhul üleandmine võib toimuda ainult valitseja eelneval kirjalikul nõusolekul.

(4) Riigivara registrisse kandmisele kuuluva riigivara üleandmine jõustub alates vastava kande tegemisest riigivara registrisse, muus registris registreerimisele kuuluva vallasvara üleandmine ühelt riigivara

valitsejalteisele aga alates kande tegemisest vastavasse registrisse. Kinnistusraamatussekantud kinnisvara üleandmine ühelt riigivara valitsejalt teisele jõustub alateskande tegemisest kinnistusraamatusse. Kinnistusraamatusse ja teistesseregistritesse kande tegemiseks peab vastav üleminekut näitav kanne olemaeelnevalt tehtud riigivara registrisse.

§ 11. Üleandmise-vastuvõtmise akt

(1) Riigivara tasuta üleandmine ja vastuvõtmine ühelt riigivaravalitsejalt või volitatud asutuselt teisele toimub kirjaliku akti alusel.

(2) Akti märgitakse andmed vara üleandja ja vastuvõtja, üleandmise ajaning vara koosseisu ja bilansilise väärtuse kohta.

(3) Kinnisvara üleandmisel märgitakse akti lisaks käesoleva paragrahvi2. lõikes loetletud andmetele ka andmed vara päraldiste, seisukorra,kasutamiseviisi ja puuduste kohta ning fikseeritakse vajadus märke tegemisekskinnistusraamatusse.

(4) Vallasvara üleandmise akti märgitakse kõik käesoleva paragrahvi3. lõikes nimetatud andmed või osa neist juhul, kui seda nõuab ükspooltest. Registreerimisele kuuluva vallasvara üleandmisel tehakse varaülemineku kohta märke ka vastavasse registrisse.

§ 12. Riigiteenistuja vastutus riigivara üleandmisel javastuvõtmisel

(1) Riigiteenistuja on kohustatud teenistusest lahkumisel temaleteenistusalaselt usaldatud vara üle andma selle vastuvõtjaks määratudriigiteenistujale. Puhkusele mineku või muudel teenistusest puudumise juhtudel määrab vara üleandmise vajalikkuse ja korra selleks määratud ametiisik, kes onkohustatud hoolitsema selle eest, et vara võetakst teenistusest lahkuvaltriigiteenistujalt üle aegsasti, üldjuhul hiljemalt teenistusest lahkumisepäevaks.

(2) Kui riigiteenistuja keeldub tema kätte usaldatud vara üle andmastvõi kui ta on teenistusest lahkunud ilma vara üle andmata, võetakse vara üleühepoolset vastava ametiisiku korraldusel, kusjuures koostatakse akt.

(3) Kui riigiteenistuja põhjendamatumt viivitab vara üleandmise võivastuvõtmisega (vastuvõtmise korraldamisega), vastutab ta vara juhuslikuhävimise, rikkumise või väärtuse vähenemise eest, kui ta ei suuda tõendada, etkahju oleks tekkinud ka vara õigeaegse üleandmise ja vastuvõtmise korral.

(4) Kui põhjendamatus viivitamises on süüdi nii vara üleandja kui kavastuvõtja, vastutavad nad mõlemad solidaarselt vara juhusliku hävimise, rikkumise või väärtuse vähenemise eest, kui nad ei suuda tõendada, et kahjuoleks tekkinud ka vara õigeaegse üleandmise ja vastuvõtmise korral.

(5) Riigiteenistujal on õigus nõuda riigilt kahju hüvitamist, mistemale on tekitatud sellega, et tema riigiteenistusest lahkumisel põhjendamatumt viivitati temalt vara vastuvõtmisega, kusjuures riigivaravalitseja nõuab tekkinud kahju sisse süüdi olevalt riigiteenistujalt.

3. peatükk RIIGIVARA KASUTAMINE JA KASUTUSSE ANDMINE

§ 13. Riigivara kasutamise otstarve

(1) Riigivara kasutatakse:

- 1) avalikuks otstarbeks;
- 2) riigivõimu teostamise otstarbeks;
- 3) tulu saamiseks.

(2) Riigivara kasutamise otstarbe muutmise otsustab riigivaravalitseja.

§ 14. Riigivara kasutamine avalikuks otstarbeks

Avalikuks otstarbeks kasutatakse riigi omandis olevat avalikku asja jaseaduses sätestatud juhtudel ka selleks määratud riigi omandis olevat eraasja.

§ 15. Riigivara kasutamine riigivõimu teostamise otstarbeks

Riigivõimu teostamise otstarbeks kasutatakse riigi omandis olevat eraasja, mis on vajalik riigivara valitseja ja tema valitsemisalas olevate asutusteõiguste teostamiseks ja kohustuste täitmiseks.

§ 16. Riigivara kasutamine tulu saamiseks

(1) Kui riigivara ei ole vajalik avalikuks otstarbeks või riigivõimuteostamiseks, võib seda kasutada tulu saamiseks vastavalt käesoleva seaduse 3. ja 4. peatükis sätestatule.

(2) Tulu saamiseks kasutatakse riigitulundusasutuste valduses olevatriigivara. Riigitulundusasutuste poolt riigieelarvesse kandmisele kuuluva (omaniku) tulu osa määratakse riigivara valitsejate ettepaneku alusel iga aastariigieelarves.

(3) Riik saab tulu talle kuuluvatelt aktsiatelt, osakutelt, osatähtedelt, osadelt ja muudelt väärtpaberitelt. Juhul kui riigile kuuluvad kõik tulundusühingu hääleõiguslikud aktsiad, osakud, osatähed või osad, otsustab dividendide suuruse Vabariigi Valitsus. Kui riigile kuulubosa tulundusühingu hääleõiguslikest aktsiatest, osakutest, osatähtedest või osadest, juhindub riigivara valitseja üldkoosolekul dividendide suuruseotsustamisel eelnevalt rahandusministri ja kooskõlastatud dividendimäärast.

(4) Käesoleva paragrahvi 1., 2. ja 3. lõikes nimetatud tulu on riigieelarve tulu vastavalt riigieelarve seadusele (RT I 1993, 42, 614; 1994, 30, 464; 69, 1194), kui seadustega või käesoleva seaduse § 172. lõikes või § 24 2. lõikes nimetatud korraga ei ole sätestatud teisiti. Nimetatud tulude riigieelarvesse kandmine toimub rahandusministri kehtestatud korras.

§ 17. Riigivara kasutamine

(1) Riigivara kasutab kas riigivara valitseja või volitatud asutus ise või annab selle teise isiku kasutusse käesoleva seadusega sätestatud korras.

(2) Riigivara võib seaduse alusel anda teise isiku kasutusetahtajaliselt või tähtajatult, tasuta või tasuta Vabariigi Valitsuse kehtestatud ühtses korras.

(3) Riigivara registrisse kandmisele kuuluva riigivara kasutusseandmine jõustub alates vastava kande tegemisest riigivara registrisse, muusregistris registreerimisele kuuluva vallasvara kasutusse andmine aga alates kande tegemisest vastavasse registrisse. Kinnistusraamatusse kantud kinnisvarakasutusse andmine jõustub alates kande tegemisest kinnistusraamatusse. Kinnistusraamatusse ja teistesse registritesse kande tegemiseks peab vastavkasutusse andmist kajastav kanne olema eelnevalt tehtud riigivara registrisse.

§ 18. Riigivara tasuta kasutusse andmine

(1) Riigivara võidakse anda tasuta kasutusse:

- 1) teisele riigivara valitsejale riigivõimu teostamise otstarbeks;
- 2) kohalikule omavalitsusele tema funktsioonide täitmiseks;
- 3) avalik-õiguslikule juriidilisele isikule tema seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks;
- 4) mittetulundusühingutele heategevaks sihtotstarbeks;
- 5) muudel seadusega sätestatud juhtudel.

(2) Riigivara tasuta kasutusse andmise ja selle tingimused otsustab riigivara valitseja, välja arvatud käesoleva paragrahvi 3. lõikes nimetatud juhtudel. Teise isiku tasuta kasutusse ei anta käesoleva seaduse §-s 25 nimetatud piiratud tsiviilkäibega riigivara, välja arvatud käesoleva paragrahvi 1. lõike punktis 1 nimetatud juhul.

(3) Vabariigi Valitsusel on õigus määrata sellise valitsusasutuste valitsemisel oleva riigivara liigid või väärtus, mille tasuta kasutusse andmise ja selle tingimused otsustab iga üksikjuhul Vabariigi Valitsus.

§ 19. Riigivara tasu eest kasutusse andmine

(1) Riigivara antakse tasu eest teisele isikule rendile või kasutusvaldusesse või koormatakse hoonestusõigusega avaliku enampakkumise või eelläbirääkimistega pakkumise (valikpakkumise) korras riigivara valitseja või Vabariigi Valitsuse määratud vallasvara osas volitatud asutuse otsusel, kuiseadusega ei ole sätestatud teisiti. Riigile kuuluvaid eluruumi ei anta kasutusvaldusesse. Riigile kuuluvaid mitteeluruumi võidakse kasutusvaldusesse anda vaid seadusega sätestatud juhtudel.

(2) Valitsusasutuste valitsemisel olevat riigivara võib avalikuenampakkumiseta või eelläbirääkimistega pakkumiseta rendile või kasutusvaldusesse anda või koormata hoonestusõigusega ainult Vabariigi Valitsuse nõusolekul, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

(3) Riigivara rendile või kasutusvaldusesse andmise või hoonestusõigusega koormamise pakkumisest teatatakse vähemalt kaks nädalat enampakkumise toimumist Riigi Teataja Lisas ning vähemalt ühes üleriigilises päevalehes. Vajaduse korral võib sellekohaseid teateid ja kuulutusi levitada täiendavalt ka muul viisil. Pakkumise teates tuleb ära märkida tasu eestkasutusse antavat vara iseloomustavad põhinäitajad ja kasutusse andmisetingimused.

(4) Riigivara avalikul enampakkumisel kasutusse andmisel sõlmitakse tehing isikuga, kes nõustub kehtestatud kasutusse andmise tingimustega japakub kõige suurema tasu.

(5) Eelläbirääkimistega pakkumise ehk valikpakkumise korral sõlmitakse leping isikuga, kelle pakkumise on tehingu otsustaja tunnistanud parimaks, arvestades nii pakutud hinda kui ka kehtestatud lisatingimusi. Kehtestatud tingimustele vastavate pakkumiste puudumisel on tehingu otsustajal õigus jätta leping sõlmimata.

(6) Riigivara kasutusse andmise otsustaja on kohustatud 10 päevajooksul, arvates kasutusse andmise aluseks oleva tehingu jõustumisest, teatamasellest Riigi Teataja Lisas. Teates tuleb ära märkida, kellega tehing sõlmiti, samuti kasutusse andmise tingimused ning selle eest makstava tasu suurus.

(7) Riigile kuuluvaid eluruumid võib tüürile anda Eesti Vabariigielamuseaduses (RT 1992, 17, 254; RT I 1994, 28, 426; 40, 653) ning teistes õigusaktides sätestatud juhtudel ja korras.

(8) Käesoleva seaduse §-s 25 nimetatud piiratud tsiviilkäibegariigivara tasu eest kasutusse ei anta. Erandjuhul võib sellist vara tasueest kasutusse anda ainult seadustes ettenähtud piiranguid arvestades.

§ 20. Riigivara kasutusse andmise tähtajad

(1) Tähtaega määramata (tähtajatult) antakse riigivara kasutusse juhul, kui tulevikus tõenäoliselt on vara riigile vaja muuks otstarbeks või kuiriigiasutus muul põhjusel peab jätma endale õiguse lepingut igal ajal lõpetada.

(2) Riigivara tähtajalise kasutusse andmise korral ei või vastavtähtaeg ületada ruumide osas 10 aastat, muu vallasvara osas viit aastat ning muu kinnisvara osas 50 aastat.

(3) Valitsusasutuste valitsemisel olevate mitteeluruumide rentimisetähtajaga üle viie aasta ja kinnisvara kasutusse andmise rohkem kui 50 aastaks otsustab Vabariigi Valitsus.

§ 21. Vallasvara kasutusse andmise erisused

(1) Vabariigi Valitsus määrab kindlaks riigivara registris registreerimisele mittekuuluva vallasvara väärtuse taseme, millest väiksemaväärtusega vallasvara kasutusse andmisele ei laiene käesoleva seaduse §-de 17–20 sätteid. Kuni nimetatud otsustuseni ei laiene §-de 17–20 sätteid sellise riigile kuuluva vallasvara kasutusse andmisele, millesoetamisväärtus on väiksem kui 1000 krooni.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud riigivara kasutusse andmine toimub riigivara valitseja kehtestatud korras.

§ 22. Vara koormamine piiratud asjaõigusega

(1) Kui käesolev seadus ei sätesta teisiti, võib riigivara valitseja otsusel koormata riigile kuuluvat asja piiratud asjaõigusega Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

(2) Riigivara valitsejad võivad riigile kuuluvat vallasasja pantida või kinnisasja hüpoteegiga koormata järgmistel tingimustel:

1) valitsusasutused Vabariigi Valitsuse otsuse alusel;

2) muud riigivara valitsejad käesoleva seaduse § 36 2. lõikes nimetatud komisjoni otsusel.

(3) Kinnisasja koormamine piiratud asjaõigusega jõustub vastava kandetegemisel kinnistusraamatusse, riigivara registrisse kandmisele kuuluvavallasasja koormamine aga kande tegemisel vastavatesse registritesse või riigivara registrisse. Kinnistusraamatusse või teistesse vastavatesse registritesse kande tegemiseks peab piiratud asjaõigusega koormamist kajastavkanne olema eelnevalt tehtud riigivara registrisse.

4. peatükk

RIIGIVARA OMANDAMINE JA VÕÖRANDAMINE

§ 23. Riigivara omandamine

(1) Riigivara täieneb seaduste ja tehingute alusel.

(2) Riigi poolt omandatav vara loetakse selle riigivara valitsejavalitsemisalas olevaks, kellele või kelle valitsemisalas olevale volitatud asutusele see vara seaduse või tehingu alusel tuleb üle anda või kes on õigustatud või kohustatud selle vastu võtma. Kui niisugust riigivara valitsejat või asutust seadusest või tehingust otseselt ei selgu, määrab vara edasisevalitsemise käesoleva seaduse alusel Vabariigi Valitsus.

§ 24. Riigivara võõrandamine

(1) Riigivara võib võõrandada, kui:

1) vara ei ole vajalik avalikuks otstarbeks ega riigivõimu teostamiseks;

2) vara on muutunud kõlbmatuks avaliku kasutamise, riigivõimu teostamise jatulu saamise otstarbeks;

3) vara on vajalik kohaliku omavalitsuse tervishoiu-, haridus- ja sotsiaalhoolekandeseadustele või omavalitsuse muude funktsioonide täitmiseks;

4) vara on vajalik avalik-õiguslikule juriidilisele isikule tema seadussättestatud ülesannete täitmiseks;

5) vara on vajalik välisriigile kinnisasjana diplomaatiliste, konsulaar- või kaubandusesinduste tarbeks;

6) võõrandamine on ette nähtud seadusega või toimub kohtuotsuse alusel.

(2) Riigivara võõrandatakse, lähtudes käesolevast seadusest ning sellealusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud ühtsest korrast.

§ 25. Piiratud tsiviilkäibega riigivara

(1) Riigi omandiks olevad sotsiaal- ja kultuuriobjektid ning muinsuskaitse või looduskaitse väärtusega varad ei tohi olla tavalises korras toimuva tsiviilkäibe objektiks. Nimetatud varade nimekirja kinnitab Vabariigi Valitsus riigivara valitsejate ettepanekul pärast võimalike vaidlustelahendamist käesoleva seaduse §-s 36 sätestatud korrast. Riigivaravalitsejad, kelle vara hulka niisugused objektid on arvatud, võivad nendega mistahes tehinguid sooritada ainult seadustes ja nende alusel antud Vabariigi Valitsuse määrustes ettenähtud ühtseid piiranguid arvestades.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud varad loetakse üldjuhul mittevõõrandatavateks ja võetakse riigivara valitsejate või volitatud asutuste raamatupidamises arvele märkema «mittevõõrandatav».

(3) Piiratud tsiviilkäibega riigivara ei tohi kasutada tehingute (kaasaarvatud laenude) tagatisena, selle vara vastu ei saa pöörata kohtulikes sissenõudeid.

(4) Kõikidel juhtudel, kui seadusest ei selgu, missuguses korraskäesoleva paragrahvi 1. lõikes märgitud varadega tohib tehinguid sooritada, otsustab küsimuse käesoleva seaduse § 36 2. lõikes nimetatud komisjon.

§ 26. Riigivara omandaja

Riigivara võib omandada igaüks, kui seadus ei sätesta vara omandamisel kitsendusi.

§ 27. Riigivara tasuta või alla hariliku väärtuse võõrandamine

Käesoleva seaduse § 24 1. lõike punktides 3, 4 ja 5 nimetatud juhtudel võib riigile kuuluvat vallasvara tasuta või alla harilikuväärtuse võõrandada riigivara valitseja otsusel, riigile kuuluvat kinnisvara aga ainult käesoleva seaduse § 36 2. lõikes nimetatud komisjoni või, valitsusasutuste puhul, Vabariigi Valitsuse otsusel.

§ 28. Riigivara tasu eest võõrandamine

(1) Riigivara müüakse avalikul enampakkumisel või eelläbirääkimistepakkumisel (valikpakkumisel), kui seadus ei sätesta teisiti. Riigile kuuluvad väärtpaberid müüakse avaliku müügi teel, kui väärtpaberite väljalasketingimustega pole sätestatud teisiti.

(2) Kui riigivarale ei ole leitud ostjat käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud viisil, võib riigivara müüa muul riigivara müügiotsustaja määratud viisil.

(3) Riigivara võib füüsilistele isikutele ja eraõiguslikele juriidilistele isikutele võõrandada ainult vara harilikule väärtusele vastavatasu eest, kui seadus ei näe ette teisiti.

§ 29. Riigivara müügi otsustaja

(1) Riigile kuuluva kinnisvara ning aktsiate, osakute, osatähtede, osade ja muude väärtpaberite müügi otsustab valitsusasutuste puhul Vabariigi Valitsus riigivara valitseja ettepanekul, teiste riigivara valitsejate puhul aga käesoleva seaduse § 36 2. lõikes nimetatud komisjon.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud vallasvara müügiotsustab riigivara valitseja või Vabariigi Valitsuse määratud vallasvara osavolitatud asutus.

(3) Riigivara müügi vahetu korraldaja määratakse riigivara müügiotsustaja poolt.

§ 30. Riigivara müügi väljakuulutamine ja müüdava varaga tutvumine

(1) Teade riigivara müügi kohta käesoleva seaduse § 281. lõikes nimetatud viisil avaldatakse vähemalt kaks nädalat enne enampakkumise toimumist või eelläbirääkimistega pakkumisel enne pakkumise esitamist Riigi Teataja Lisas ning vähemalt ühes üleriigilises päevalehes. Vajaduse korral võib sellekohaseid teateid ja kuulutusi levitada täiendavalt ka muul viisil. Enam- või eelläbirääkimistega pakkumise teates tuleb märkida müüdava vara põhinäitajad ja müügi tingimused.

(2) Huvitatud isikutele on õigus tutvuda müümisele kuuluva riigivara müügi korraldaja poolt kindlaksmääratud korrast.

§ 31. Riigivara müük avalikul enampakkumisel jaeelläbirääkimistega pakkumisel

(1) Riigivara avalik enampakkumine on riigivara müügi viis, kus ostu-müügileping sõlmitakse isikuga, kes nõustub kehtestatud müügingimustega ja pakub kõige kõrgemat ostuhinda.

(2) Eelläbirääkimistega pakkumise ehk valikpakkumise korral sõlmitakseleping isikuga, kelle pakkumise on müügi otsustaja tunnistanud parimaks, arvestades nii pakutud hinda kui ka kehtestatud lisatingimusi. Kehtestatudtingimustele vastavate pakkumiste puudumisel on müügi otsustajal õigus jättaleping sõlmimata.

(3) Riigivara müümisel määrab alghinna müügi otsustaja.

§ 32. Riigivara võõrandamise leping ja selle jõustumine

(1) Riigile kuuluva vallasvara võõrandamise leping sõlmitakse lihtkirjalikus vormis, kui seadus ei sätesta teisiti või kui vähemalt üks pooltest ei nõua selle notariaalset tõestamist.

(2) Riigile kuuluva kinnisvara võõrandamise leping ja asjaõigusleping tõestatakse notariaalselt, kui seadus ei sätesta teisiti.

(3) Riigivara võõrandamise ja asjaõiguslepingule kirjutab riigi nimelalla riigivara valitseja volitatud esindaja.

(4) Riigivara registrisse kandmisele kuuluva riigivara võõrandamine jõustub alates vastava kande tegemisest riigivara registrisse, muus registris registreerimisele kuuluva vallasvara võõrandamine aga alates kande tegemisest vastavasse registrisse. Kinnistusraamatusse kantud kinnisvara võõrandamine jõustub alates kande tegemisest kinnistusraamatusse. Kinnistusraamatusse jateistesse registritesse kande tegemiseks peab võõrandamist kajastav kande olemaeelnevalt tehtud riigivara registrisse.

(5) Käesoleva seaduse § 29 3. lõikes nimetatud riigivaramüügi korraldaja on kohustatud 10 päeva jooksul, arvates võõrandamine jõustumisest, teatama sellest Riigi Teataja Lisas. Teates tuleb ära märkida vara omandaja, müügihind ja müügi lisatingimused.

§ 33. Riigivara kõlbmatuks tunnistamine ja riigivara mahakandmine

(1) Vallasasja või maatüki oluliseks osaks oleva ehitise või rajatisetunnistab kõlbmatuks riigivara valitseja Vabariigi Valitsuse kehtestatud ühtses korras.

(2) Kõlbmatuks tunnistatud riigivara võib võõrandada, kui müügiotsustaja on tuvastanud, et seda vara ei vaja teised riigivara valitsejad või volitatud asutused.

(3) Kui käesoleva seaduse § 24 1. lõike punktis 1 või 2 nimetatud vara ei ole õnnestunud võõrandada ja see vara ontunnistatud kõlbmatuks, kantakse riigivara maha ja vajadusel hävitatakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

§ 34. Võõrandamise erisused

(1) Vabariigi Valitsus määrab kindlaks riigivara registris registreerimisele mittekuuluva vallasvara väärtuse taseme, millest väiksemaväärtusega vallasvara võõrandamisele ei laiene käesoleva seaduse §-de 27–33 sätted. Kuni nimetatud otsustuseni ei laiene §-de 27–33 sätted selliseriigile kuuluva vallasvara võõrandamisele, mille soetamisväärtus on väiksem kui 1000 krooni.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud riigivara võõrandamine toimub riigivara valitseja kehtestatud korras.

5. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 35. Järelevalve

Majanduskontrolli riigivara valdamise, kasutamise ja käsutamise ületeostab Riigikontroll vastavalt seadustele. Riigikontrolli majandustehingute üle teostatakse järelevalvet Riigikontrolli seaduses (RT I1995, 11, 115) kehtestatud korras.

§ 36. Riigivara valitsejate vaheliste vaidluste lahendamise kord

(1) Käesoleva seaduse kohaldamisel tekkivaid ministriumide, Riigikantselei ja maavalitsuste vahelisi vaidlusi lahendab Vabariigi Valitsus.

(2) Kui üheks vaidluspooleks on Riigikogu, Vabariigi President, Riigikohus, Riigikontroll või õiguskantsler, lahendab käesoleva seaduse kohaldamisel tekkivad vaidlused Riigikogu moodustatud komisjon oma otsusega.

(3) Avalik-õiguslik juriidiline isik, kelle kasutusse on vastavalt käesoleva seaduse § 18 1. lõike punktile 3 antud riigivara, võib nimetatud vara suhtes tekkinud vaidluste lahendamiseks pöörduda käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud komisjoni poole.

(4) Riigivara valitsejate vaheliste vaidluste lahendamisel lähtutakse Eesti ühiskonna kui terviku sotsiaalsetest ja majanduslikest huvidest.

(5) Vaidluste tekkimisel selle üle, millise riigivara valitseja varahulka mingi objekt arvatakse, tuleb juhinduda peale tegeliku valitsemisefakti põhimõttest, et objekt on selle riigivara valitseja valitsemisalas, keson selle:

- 1) rajaja (asutaja, moodustaja);
- 2) käigus- või korrashoidmiseks teinud regulaarseid kulutusi.

6. peatükk **SEADUSE RAKENDAMINE**

§ 37. Riigivara jaotamine riigivara valitsejate vahel

(1) Käesoleva seaduse jõustumisel loetakse riigivara valitseja võivolitatud asutuse valitsemisel olevaks varaks see osa Eesti riigi varast, midavastav riigivara valitseja või volitatud asutus käesoleva seaduse jõustumise ajal tegelikult kasutas või valdas.

(2) Eesti Pank valdab, kasutab ja käsutab avalik-õigusliku juriidiliseisikuna tema valduses olevat riigivara Eesti Panga seaduse (RT I 1993, 28, 498; 1994, 30, 463) ja kinnisvara osas käesolevaseaduse alusel.

§ 38. Riigivara jaotuse ammendumus

(1) Eesti riigi vara koosneb käesoleva seaduse jõustumise momendilriigivara valitsejate valitsemisel olevatest ja neile üleandmisele kuuluvatestvaradest.

(2) Juhul kui mõni riigivara objekt pole mingisugusel põhjusel ühegi riigivara valitseja valitsemisalas oleva varana arvele võetud, määrab riigivaravalitseja Vabariigi Valitsus.

§ 39. Riigiasutuste ning riigi omandis olevate ettevõtete juriidilike organisatsioonide põhikirja või põhimäärusesisesseviidavad sätted

Kolme kuu jooksul, arvates käesoleva seaduse jõustumisest, täiendataksekõikide riigivara valitsejateks mitteolevate riigiasutuste, riigi omandisolevate ettevõtete ja riiklike organisatsioonide põhikirja või põhimäärustsättega, mis näitab, millise riigivara valitseja valitsemis(haldus)alasse nadkuuluvad, juhindudes käesoleva seaduse §-dest 4, 36, 37 ja 38. Samasäte tuleb sisse viia kõigi pärast käesoleva seaduse jõustumist asutatavateriigiasutuste, riigi poolt asutatavate aktsiaseltside või muude riigi pooltasutatavate juriidiliste isikute põhikirja või põhimäärusesse.

§ 40. Riigivara registrisse kandmine

Pärast riigivara registri asutamist on riigivara valitseja kohustatudkäesoleva seaduse § 2 2. lõikest ja § 3 2. lõikestlähtuvalt Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud tähtaja jooksul korraldamaregistreerimiseks vajalike andmete esitamise tema valitsemisalas olevariigivara kohta.

§ 41. Ettevõtete reorganiseerimine

(1) Alates käesoleva seaduse jõustumisest lõpetatakse uute riigi-, rahva- ja rendiettevõtete asutamine.

(2) Kuue kuu jooksul, arvates käesoleva seaduse § 6 1. lõikesnimetatud seaduse jõustumisest, reorganiseeritakse olemasolevad riigiettevõttedriigitulundusasutusteks, riigile kuuluvateks aktsiaseltsideks, osahinguteksvõi teisteks seadusega sätestatud juriidilisteks isikuteks.

(3) Kuue kuu jooksul, arvates käesoleva seaduse jõustumisest, reorganiseeritakse rendiettevõtted ja rahvaettevõtted aktsiaseltsideks võiosahinguteks.

§ 42. Seaduse kohaldatavus

(1) Käesolevas seaduses käsitatakse kinnisvarana ka ehitisi, nendereaalosi ning rajatisi kuni nende aluse ja nende teenindamiseks vajalikumaatüki kandmiseni kinnistusraamatusse.

(2) Käesoleva seaduse 2., 3. ja 4. peatükis sätestatu eilaiene riigivarale:

- 1) mis on käesoleva seaduse jõustumise päevaks kantud erastatavateobjektide nimekirja (erastamisnimekirja) vastavalt erastamis(seaduse(RT I 1993, 45, 639; 1994, 50, 846; 79, 1329; 83, 1448)§-le 13, kuni nimetatud vara väljaarvamiseni erastamisnimekirjast;
- 2) mis vastavalt Eesti Vabariigi omandireformi aluste seadusele(RT 1991, 21, 257; RT I 1994, 38, 617; 40, 653; 51, 859;94, 1609; 1995, 2/3, 5) ja Eesti Vabariigi maareformi seadusele (RT 1991, 34,426; RT I 1995, 10, 113) kuulub tagastamisele kui õigusvastaselvõõrandatud vara;
- 3) mis vastavalt Eesti Vabariigi maareformi seadusele kuulub asendamiselevõi ostueesõigusega erastamisele;
- 4) mis riigile kuuluva eluruumina kuulub erastamisele vastavalt eluruumideerastamise seadusele (RT I 1993, 23, 411; 1994, 32, 505; 51, 860; 54, 905;94, 1609), kuni 1999. aasta 1. jaanuarini;
- 5) mille valdamine, kasutamine ja käsutamine on reguleeritud teisteseadustega.

(3) Riigivara registrisse või riigi omandisse jääva vara nimekirjamittekantud või Vabariigi Valitsuse otsusega nimetatud registrist võinimekirjast välja arvatud riigivara erastamisnimekirja kandmine toimberastamiseseaduse alusel.

(4) Avalik-õigusliku juriidilise isiku tegevuse suhtes tema valdusesoleva vara valdamisel, kasutamisel ja käsutamisel rakendatakse käesolevasseaduses volitatud asutuse kohta sätestatud, kui tema tegevust reguleerivaeraldi seadusega pole sätestatud teisiti.

§ 43. Riigile kuuluvate eraõiguslike isikute vara käsutamine

Kuni käesoleva seaduse §-s 6 nimetatud seaduste vastuvõtmisenikäsutavad riigile kuuluvad eraõiguslikud isikud nende valduses olevat varakäesolevast seadusest ja muudest õigusaktidest tulenevate kitsendustega.

§ 44. Eesti Vabariigi ettevõtteseaduse § 4 muutmine

Eesti Vabariigi ettevõtteseaduse (ENSV Teataja 1989, 36, 554; RT 1992,27, 352; RT I 1994, 54, 904; 1995, 5, 40) § 4 1. lõikestjäetakse välja sõnad «riigiettevõttena, rahvaettevõttena» ja sõna«rendiettevõttena».

§ 45. Vabariigi Valitsuse seaduse § 3 muutmine

Vabariigi Valitsuse seaduse (RT 1992, 45, 574; RT I 1993, 68, 979)§ 3 teine lause tunnistatakse kehtetuks.

§ 46. Erastamiseseaduse § 2 muutmine

Erastamiseseaduse § 2 3. lõige muudetakse ja sõnastataksejärgmiselt:

«(3) Riigivara registrisse kantud riigivara või Vabariigi Valitsusepoolt riigi omandisse jääva vara nimekirja kinnitatud vara ei ole erastamiseobjekt.»

§ 47. Täitemenetluse seadustiku §-de 49 ja 64¹⁷ täiendamine

Täitemenetluse seadustikus (RT I 1993, 49, 693; 72/73, 1019; 1994, 1,5; 16, 290; 89, 1515):

1) täiendatakse § 49 teksti pärast sõna «päraldistele» sõnadega«ning riigivaraseaduses sätestatud piiratud tsiviilkäibega riigivarale.»;

2) täiendatakse § 64¹⁷3. lõikega järgmisessõnastuses:

«(3) Sissenõuet ei pöörata riigivaraseaduses sätestatud piiratudtsiviilkäibega riigivarale.».

§ 48. Asjaõiguseeaduse rakendamise seaduse §-de 15 ja 24muutmine

Asjaõiguseeaduse rakendamise seaduses (RT I 1993, 72/73, 1021;1994, 53, 889; 94, 1609):

1) täiendatakse § 15 4. lõike esimest lauset pärast sõnu«püsimise tähtaeg» sõnadega «, välja arvatud riigimaale hoonestusõiguseseadmisel, mille korral määratakse tähtaeg vastavalt riigivaraseadusele.»;

2) tunnistatakse kehtetuks § 24 4. lõige.

§ 49. Seaduse jõustumise erisus

Käesoleva seaduse § 3, § 10 4. lõige, § 173. lõige, § 22 3. lõige ja § 32 4. lõige jõustuvad1995. aasta 1. juulil.

Riigikogu aseesimees Tunne KELAM